

Ірина ГОЛУБОВСЬКА,

orcid.org/0000-0002-0875-8487

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри початкової освіти та культури фахової мови
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(Житомир, Україна) holubovskaiv@ukr.net

Валентина ПІДГУРСЬКА,

orcid.org/0000-0002-9882-6390

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри початкової освіти та культури фахової мови
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(Житомир, Україна) tinulia@ukr.net

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ НАУКОВОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Ефективна фахова діяльність сучасного вчителя неможлива без опанування культури наукового мовлення. У статті представлено спробу вирішення зазначеного питання з урахуванням реальних можливостей лінгвістичної підготовки майбутніх педагогів. На формування культури наукового мовлення студентів може позитивно вплинути вивчення обов'язкової освітньої компоненти «Українська мова за професійним спрямуванням». Автори акцентують на першочергових питаннях, які мають вирішити здобувачі вищої освіти у процесі засвоєння культури наукового мовлення.

Мета статті – визначення актуальних проблем формування культури наукового мовлення майбутніх педагогів; окреслення можливих шляхів підвищення рівня культури наукового мовлення здобувачів. У процесі реалізації мети було визначено специфіку курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» щодо можливостей вивчення культури наукового мовлення; розроблено різнопланові тренувальні завдання для закріплення відповідних навичок у студентів.

У статті висвітлено окремі аспекти проблеми формування культури наукового мовлення студентів. Розглянуто сутність понять «культура наукового мовлення», «науковий стиль», «науковий текст». Окреслено особливості реалізації норм сучасної української літературної мови в науковому стилі, зацентовано увагу на найбільш типових для наукових текстів помилках. Проаналізовано причини порушення мовних норм під час творення наукових текстів. Обґрунтовано значущість культури українського наукового мовлення у професійному становленні майбутнього вчителя. Зазначено, що систематична робота з формування культури наукового мовлення здобувачів на заняттях із курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» сприятиме підвищенню якості їх фахової підготовки.

Ключові слова: науковий стиль, культура наукового мовлення, українська мова за професійним спрямуванням.

Iryna HOLUBOVSKA,

orcid.org/0000-0002-0875-8487

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of Primary Education and Culture of Professional Language
Zhytomyr Ivan Franko State University
(Zhytomyr, Ukraine) holubovskaiv@ukr.net

Valentyna PIDHURSKA,

orcid.org/0000-0002-9882-6390

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Department of Primary Education and Culture of Professional Language
Zhytomyr Ivan Franko State University
(Zhytomyr, Ukraine) tinulia@ukr.net

PRACTICAL ASPECTS OF FORMING THE CULTURE OF SCIENTIFIC LANGUAGE OF FUTURE TEACHERS IN THE PROCESS OF STUDYING THE UKRAINIAN LANGUAGE FOR PROFESSIONAL PURPOSES

Effective professional activity of a modern teacher is impossible without mastering the culture of scientific language. The article presents an attempt to address this issue, taking into account the existing possibilities of linguistic training of future teachers. The formation of students' scientific language culture can be positively influenced by studying the compulsory educational component "The Ukrainian Language for Professional Purposes". The authors emphasize the priority issues that higher education students should address in the process of mastering the culture of scientific language.

The purpose of the article is to identify the actual problems of forming the culture of scientific language of future teachers; to outline possible ways to improve the level of students' scientific language. In the process of realizing the goal, the specifics of the course "The Ukrainian Language for Professional Purposes" were determined in terms of the possibilities of studying the culture of scientific speech; various training tasks were developed to enhance students' relevant skills.

The article highlights some aspects of the problem of forming students' culture of scientific language. The essence of the concepts of "culture of scientific language", "scientific style", "scientific text" is examined. The peculiarities of the implementation of the norms of the modern Ukrainian literary language in the scientific style are outlined, the attention is focused on the most typical mistakes for scientific texts. The reasons for violation of language norms in the creation of scientific texts are analyzed. The importance of the culture of Ukrainian scientific language in the professional development of future teachers is substantiated. It is noted that systematic work on the formation of the culture of scientific speech of applicants in the classes of the course "The Ukrainian Language for Professional Purposes" will contribute to improving the quality of their professional training.

Key words: scientific style, culture of scientific language, the Ukrainian language for professional purposes.

Постановка проблеми. Українська мова як основний засіб наукової комунікації відіграє ключову роль у професійному становленні учителів НУШ. Освітня компонента «Українська мова за професійним спрямуванням» має за мету не лише навчити студентів правильного й точного використання мови в ситуації офіційного спілкування, але й сформувати в них необхідні навички усної та писемної наукової комунікації, що важливо для їхнього професійного становлення.

Аналіз досліджень. Специфіку наукового стилю, його призначення, основні функції та мовні особливості досліджували І. Білодід, Н. Ботвина, П. Дудик, Н. Зелінська, А. Коваль, О. Михайлова, Г. Онуфрієнко, В. Перебийніс, М. Пилинський, Г. Сагач, І. Чередниченко та ін. Актуальні питання формування культури наукового мовлення у здобувачів різних рівнів освіти розглядали Н. Бабич, О. Горошкіна, Т. Груба, С. Єрмоленко, Ж. Колоїз, О. Копусь, Л. Кравець, Т. Крупеньова, Л. Мацько, І. Онищенко, С. Пилипишин, В. Підгурська, О. Семенов, П. Селігей, О. Сербенська, Т. Симоненко, Л. Струганець тощо.

Так, І. Онищенко у статті «Актуальні проблеми формування культури наукового писемного мовлення майбутніх учителів початкової школи» вважає, що залучення студента ЗВО до самостійного наукового пошуку сприяє не тільки поглибленому вивченню навчальних дисциплін, але й розвитку особистості молодого науковця – оволодінню ним дослідницьких умінь та навичок, підвищенню культури наукового мовлення,

етики й естетики наукового спілкування (Онищенко, 2011: 266).

В. Тимкова у студії «Культура наукової української мови в професійному становленні фахівця» наголошує на взаємозалежності розумової та мовної культури. На думку авторки, розвинуті мовні навички – запорука правильного, творчого мислення; для науковця вони є професійною потребою, бо допомагають не тільки поширювати, а й створювати наукові ідеї (Тимкова, 2020: 41–42).

О. Клак у статті «Етапи й форми роботи над науковим текстом у процесі формування наукової мовнокомунікативної компетенції» аналізує основні етапи формування мовнокомунікативної компетенції студентів у процесі роботи з науковими текстами під час вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням». Авторка визначає напрямки практичної роботи із здобувачами для формування в них відповідних умінь і навичок, розкриває переваги різних форм роботи над науковими текстами, їх роль у розвитку мовнокомунікаційних компетенцій майбутнього фахівця (Клак, 2020: 73).

Мета статті – розглянути актуальні проблеми формування культури наукового мовлення студентів та окреслити можливі шляхи підвищення рівня культури наукового мовлення майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу. Науковому стилю мовлення, який обслуговує сферу науки, притаманні специфічні риси: об'єктивність, інформативність, правильність, поняттєвість, предметність, точність, узагальненість, логічність,

однозначність, ясність, лаконічність, доказовість, переконливість, стандартизованість, унормованість.

Т. Можарова виокремлює такі основні комунікативні ознаки культури наукового мовлення: змістовність, правильність і чистота, точність, логічність і послідовність, багатство (різноманітність), доречність, доступність, естетичність (Можарова, 2010: 169).

На думку О. Семеног, термін «культура наукового мовлення» слід використовувати, коли йдеться про певні ситуативні мовні норми, тобто конкретний акт мовлення; «культура наукової мови» – стосовно предмета навчального курсу (Семеног, 2010: 7). Погоджуємося із тлумаченням дослідниці, яка акцентує на тому, що культура наукового мовлення – дотримання літературних норм вимови, наголошення, слововживання, побудови словосполучень, речень, текстів; нормативність усної й писемної наукової мови, що виражається в її правильності, точності, ясності, чистоті, логічності, доречності, виразності, а також у різноманітності граматичних конструкцій, багатстві словника, дотриманні в писемному мовленні орфографічних і пунктуаційних норм (Семеног, 2010: 200).

Серед важливих завдань формування культури наукового мовлення студентів І. Онищенко виділяє засвоєння ефективних прийомів роботи з науковим текстом. Майбутній учитель початкових класів повинен уміти сприймати, усвідомлювати, розуміти наукову інформацію, а також продукувати власні наукові тексти (Онищенко, 2011: 267).

Науковий текст – це спосіб донесення наукової інформації, результат інтелектуальної праці; він характеризується чіткою внутрішньою організацією, тобто має певні лексико-граматичні та структурні засоби, які роблять його доступним для розуміння учасниками наукової комунікації, а також для усвідомлення й засвоєння інформації.

Обов'язкова освітня компонента «Українська мова за професійним спрямуванням» спрямована на підготовку майбутніх фахівців до трудової діяльності, забезпечуючи засвоєння необхідних знань, умінь і навичок для ефективного використання державної мови в науковому та професійному контекстах. Зокрема студенти вивчають мовні норми, які визначають правильне використання термінів, формулювань, стилістичних засобів у наукових текстах. Особлива увага приділяється ознайомленню з фаховою термінологією; вивченню структури наукового тексту, побудови аргументів, формулювання гіпотез і висновків; здобуттю умінь і навичок правильного цитування,

укладання бібліографічного списку; оформленню наукової документації.

Підвищення рівня загальної мовленнєвої культури студентів потребує цілеспрямованої роботи, що передбачає розвиток у майбутніх бакалаврів навичок правильного використання мовних норм, здатності до аргументації та створення наукових текстів.

Правильність наукового мовлення включає в себе такі аспекти:

- лексична правильність виявляється в доречному використанні запозичених слів, у виборі необхідних термінів, в униканні жаргонізмів, діалектизмів, обценної лексики тощо;
- граматична правильність передбачає точне застосування морфологічних форм, а також побудову словосполучень та речень;
- стилістична правильність включає в себе доцільне застосування засобів наукового стилю сучасної української літературної мови.

Багаторічний досвід викладання ОК «Українська мова професійного спрямування» дає право авторам статті виокремити низку проблем, які постають перед здобувачами у процесі опанування змістового модуля «Наукова комунікація як складова фахової діяльності»:

I. Недостатній рівень мовної підготовки. Студенти нерідко демонструють обмежений словниковий запас і базовий рівень володіння мовою, що ускладнює засвоєння наукової термінології, сприйняття й відтворення інформації. Не всі здобувачі мають навички практичного застосування граматичних норм, характерних для наукового стилю (наприклад, уживання займенника ввічливості Ви; творення форм дієслів умовного способу; застосування дієслівних форм на -но, -то тощо). Також брак навичок читання, аналізу й інтерпретації наукових матеріалів призводить до того, що деякі студенти не вміють узагальнювати інформацію та використовувати її для побудови власних аргументів.

II. Специфіка наукового стилю, який характеризується особливою структурою, логікою викладу та вживанням термінів: це може стати «камнем спотикання» для здобувачів на початкових етапах навчання (зазначимо, що відповідно до чинних навчальних планів ОК «Українська мова професійного спрямування» вивчається студентами I курсу).

Першокурсникам непросто оперувати абстрактними поняттями, виявляючи здатність формулювати думки без прив'язки до конкретних деталей; подеколи здобувачі ще не готові й до засвоєння в повному обсязі вузькоспеціальної та загальнона-

укової термінології з різних галузей знань. Крім того, в науковому тексті активно використовуються складні й ускладнені речення, які через свій надмірний обсяг також можуть утруднювати сприйняття інформації.

Знижує рівень осягнення наукового праці дещо «суха» манера й нейтральний тон викладу, на відміну від інших стилів (наприклад, пристрасного, оцінного тону в художньому); виникають труднощі й при роботі з академічними джерелами, зокрема під час цитування й оформлення бібліографії.

III. Проблеми з опанування наукової термінології. У кожній галузі знань існує власна термінологія, яку студенти повинні засвоїти за відносно короткий час. Так, здобувачі ОП Початкова освіта впродовж першого року навчання мають вивчити низку термінів із педагогіки, психології, медицини, інформатики, лінгвістики, літературознавства тощо.

Попри тенденцію до однозначності багато термінів мають декілька значень; також у різних галузях знань трапляються терміни-омоніми, що призводить до плутанини. Наприклад, у мистецтвознавстві *реквізит* – сукупність справжніх чи бутафорських речей, необхідних для вистави або кінозйомки; а в діловодстві – обов'язковий елемент оформлення офіційних документів: дата, місце складання, підписи, печатка і т. ін. (Білодід, 1977: 493). Термін *корінь* має різні значення в ботаніці, математиці, морфеміці, стоматології.

Крім того, чимало термінів не є милозвучними, тобто їх важко вимовити: *синекдоха, оксиморон, ампліфікація, евфемізм, okazіоналізм, анадиплосис, ремінісценція* тощо. Подеколи запам'ятовування термінів та термінологічних словосполучень утруднює їх громіздкість. Наприклад, назви хімічних речовин: *арабіногалактан, 2-гідроксипентанова кислота, бутилацетат, батрахотоксин, гексафторид молібдену* тощо.

Майбутніх фахівців варто залучати до вивчення наукових статей з обраного фаху, монографій, тез, рефератів: це необхідно для ознайомлення з особливостями їх структури, стилю, використання термінів і термінологічних словосполучень тощо. Також доцільно проводити групові обговорення наукових проблем для подальшого розвитку навичок аргументування, дискутування й формулювання логічних висновків. На практичних заняттях здобувачі освіти можуть створювати власні наукові тексти (реферати, есе), що уможлиблює практичне застосування набутих умінь та навичок. Особлива увага приділяється самостійній роботі з текстами, яка передбачає написання, редагування

й аналіз власних наукових текстів студентами; активне використання онлайн-ресурсів, що допоможе здобувачам виявляти помилки й удосконалювати свої роботи

Пропонуємо різнопланові завдання, спрямовані на вдосконалення культури наукового мовлення майбутніх фахівців.

Завдання № 1. З посібника «Нова українська школа: поради для вчителя» (Бібік, 2017: 201–204) виписуйте визначення вказаних термінів та термінологічних словосполучень і введіть їх у контекст.

Базовий навчальний план, демонстраційне портфоліо, здобувач освіти, змістові лінії, інклюзивна освіта, інклюзивне освітнє середовище, інтегроване навчання, компетентність, компетенція, корекційно-рефлексійний тиждень, критичне мислення, лепбук, модельна навчальна програма, навчально-пізнавальна практика, Нова українська школа, освітнє середовище, освітній простір, особа з особливими освітніми потребами, педагогіка партнерства, портфоліо, технологія навчання, технологія педагогічна.

Завдання № 2. Використовуючи подані звороти наукового стилю, створіть текст з урахуванням логічної послідовності.

По-перше; по-друге; з іншого боку; на нашу думку; зважаючи на сказане вище; отже; таким чином тощо.

Завдання № 3. Відредагуйте поданий текст. Поясніть причини мовленнєвих помилок.

Лінгвостилістична компетенція являється немалим елементом комунікативної компетенції. Генеральним складником мовностилістичної компетенції вважається стилістичною вправністю мовця – доцільний й доречний ужиток мовних засобів декотрого стилю, стильову спільноту тексту, які досягаються при допомозі:

- засвоєння стилістичними нормами;
- прихильного ставлення до мовних традицій;
- боротьби за чистоту мовлення;
- розвитку «почуття мови»;
- оволодіння експресивно-виражальних мовних засобів.

Завдання № 4. За допомогою суфіксів -к-, -ин-, -иц-, -ес- від поданих іменників утворіть фемінітиви.

Автор, активіст, актор, аспірант, баскетболіст, борець, верстальник, викладач, диригент, дякон, докторант, жонглер, завідувач, заступник, здобувач, кандидат, касир, координатор, кравець, критик, лідер, лікар, лінгвіст, магістр, майстер, маркетолог, менеджер, митець, музикант, науко-

вещь, патрон, перекладач, плавець, повістяр, правознавець, продавець, проректор, психолог, радник, редактор, режисер, ректор, скрипаль, співак, стажист, стрибун, стрілок, творець, управитель, фахівець, філософ, хореограф, цілитель, шашкіст, шпажист.

Завдання № 5. Із словника випишіть дефініції термінів «тавтологія» та «плеоназм». З'ясуйте, які з поданих помилкових висловів є тавтологічними, а які – плеонастичними. Запишіть їх у відповідні групи.

Згрупуйте за групами; корисне використання; меморіальний пам'ятник; об'єднатися воедино; дитячий педіатр; народний фольклор; фантастична фантазія; пам'ятний сувенір; лікувальні ліки; запитати питання; вільна вакансія; моя автобіографія; липень-місяць; десятиденна декада; біла сніжна зима; море хвилюється хвилями; пам'ятна пам'ять; піднятися вгору; головний лідер; перша прем'єра; зубний стоматолог, моя власна думка.

Завдання № 6. Сформулюйте наукову гіпотезу для дослідження на задані теми. Зразок виконання. Тема: Вивчення дитячої літератури як інструмент розвитку мовлення. Гіпотеза: регулярне читання дитячих книг покращує мовні навички та збагачує словниковий запас дітей.

Тема 1. Емоційний вплив дитячої літератури на дітей. Гіпотеза...

Тема 2. Вплив казок на соціалізацію дітей. Гіпотеза...

Тема 3. Формування читацьких інтересів молодших школярів на уроках літературного читання. Гіпотеза...

Тема 4. Вплив інтерактивних технологій на розвиток читацьких навичок учнів початкових класів. Гіпотеза...

Завдання № 7. Запишіть українські відповідники до поданих іношомовних слів.

Активний, актуальний, акцент, апеляція, апробувати, артикулювати, бартер, бібліотека, домінувати, ексклюзивний, журнал, ігнорувати, імітація, імператив, індиферентний, інкримінувати, казуїстичний, кардинальний, компонент, комфорт, координувати, лімітувати, локальний, модифікація, ординарний, паритет, прецедент, рандомний, реалізувати, резерв, резон, резолюція, рекет, релевантний, релятивний, рецепція, рефлексія, симптом, снайпер, спіч, толерантність, трансформація, трейлер, фантастичний, форум, функціонувати, холдинг.

(Слова для довідок: байдужий, веління, вимагання, випадковий, випадок виражати, вирішальний, відносний, втілювати, діяти, діяльний, запас, заплутаний, звертання, звинувачувати, з'їзд, зруч-

ність, істотний, книгосховище, місцевий, наголос, неповторний, нехтувати, обмежувати, обмін, ознака, переважати, пересічний, перетворення, підприємство, підстава, підробка, причіп, промова, рівноправність, різновид, рішення, самоаналіз, складник, сприйняття, стрілок, сучасний, схвалювати, терпимість, узгоджувати, уявний, часопис).

Завдання № 8. Прочитайте цитати із студентських модульних контрольних робіт. Відредагуйте речення й поясніть причини помилок.

1) Автомобільний рух уповільнився через корки на дорогах. 2) Осідлавши його, кінь Іванові сказав, що скоро з'являться два чарівні скакуни. 3) У казці Андерсена показано людські взаємини, інтерпретовані у вигляді свійської птиці на скотному дворі. 3) Сюжет твору лежить на фантастичних пригодах чарівних героїв. 4) Педагогічним виглядом Ушинський не відзначався від інших педагогів. 5) Укінці твору щасливий кінець. 6) Роман-епопея описує життя людини, не відриваючи суспільного життя. 7) Тарас Шевченко є цінним вкладом в українській літературній спадщині. 8) Джанні Родарі говорить: де цибуля – там і сльози, тобто зразу проливаються сльози від викриття негідників та шахраїв. 9) У статті «Байка про байку» Іван Франко змальовує образи звірів і цим самим підморгує одною бровою на людей. 10) У статті «Женщина-мати» поет показує турботливу маму, жінку, яка любить своїх дітей, яка, вкладаючи дітей спати, читає їм казки, її тонку душу.

Завдання № 9. Перевірте правильність оформлення списку використаних джерел. Запишіть відредагований варіант.

1) Л. Артемова. Деякі проблеми естетичного виховання. Журн. «Початкова школа». 2011 р. № 4. Стор. 31-36. 2) В. Бажанова. «Про виховання естетичної потреби». Журн. «Проблеми естетичного виховання». 2005 р. Номер 5. Ст. 193-194. 3) З. Гіптерс «Мистецтво як засіб художньо-естетичного виховання» часопис «Рідна школа»; 2007 р. № 9. с. 60-63. 4) І. Гончаров «Естетичне виховання дітей засобами мистецтва і природи». К.; «Педагогіка»; 2008 р. 128 С. 5) Н. Киященко «Шляхи і засоби естетичного виховання». Львів; «Наука», 2009 р. 192 стор.

Завдання № 10. Згрупуйте подані лексеми в три колонки: вузькоспеціальні, міжгалузеві та загальнонаукові терміни.

Адіабата, аналіз, аномалія, апробація, акомодация, аксіома, акустoeлектроніка, апендикс, артикль, бароко, біомагнетизм, бронхіт, вектор, газопроникність, гексаметр, гіпотеза, деактива-

ція, дедукція, дератизація, детермінант, динаміка, дисонанс, дифузія, діабет, діагностика, діапазон, закон, залоза, індукція, інсульт, інтерфікс, комунікативний, концепція, косинус, критерій, об'єкт, омонім, плюсквамперфект, поліморфізм, потенціал, похибка, предмет, принцип, ренесанс, рівень, рококо, симетрія, синтез, статика, стереометрія, суспензія, тангенс, теорія, технологія, ультразвук, функція, футуризм, характеристика, явище, ядро.

Завдання № 11. До якого жанру наукового стилю належить поданий фрагмент? Які мовні особливості, характерні для наукового стилю, в ньому відображені?

Структура та основний зміст бакалаврської роботи чітко окреслюють послідовні кроки дипломниці у вирішенні поставленої нею мети й у виконанні відповідних завдань. У вступі розкриваються актуальність, мета, завдання, об'єкт, предмет, методологія, наукова новизна, теоретичне і практичне значення роботи, а також повідомляється про апробацію, впровадження її результатів та про її структуру.

Ольга Гайдук так визначає мету свого кваліфікаційного дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність і доцільність використання засобів фольклору в освітньому процесі сучасної початкової школи

в системі національно-патріотичного виховання учнів.

У I розділі здобувачка висвітлює теоретичні засади національно-патріотичного виховання учнів початкових класів. У II розділі розглядаються шляхи реалізації завдань національно-патріотичного виховання учнів початкових класів засобами українського фольклору.

Висновки. Таким чином, формування культури наукового мовлення є важливою складовою підготовки майбутніх учителів до педагогічної діяльності. Вивчення освітньої компоненти «Українська мова за професійним спрямуванням» може сприяти розвитку у студентів навичок точного, логічного та грамотного використання мовних засобів у царині науки. У процесі навчання здобувачі оволодівають не тільки теоретичними знаннями з культури наукового мовлення, а й практичними навичками, необхідними для створення наукових текстів та ефективної комунікації в професійному середовищі. Формування культури наукового мовлення майбутніх бакалаврів є комплексним і багатограним процесом, що вимагає ретельної роботи на всіх етапах навчання. Перспективу для майбутніх досліджень убачаємо в розробці професійно орієнтованих завдань та вправ для формування культури наукового мовлення майбутніх фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Клак О. Етапи й форми роботи над науковим текстом у процесі формування наукової мовнокомунікативної компетенції. *Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей* : збірник наукових статей. Львів : ЛьвДУВС, 2020. С. 73–80.
2. Можарова Т. М. Культура наукового мовлення. *Вісник КДУ імені Михайла Остроградського. Гуманітарні науки*. 2010. Випуск 5(64). Ч. 1. С. 169–174.
3. Нова українська школа : poradnik dla vchytelia / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
4. Онищенко І. В. Актуальні проблеми формування культури наукового писемного мовлення майбутніх учителів початкової школи. *Педагогічні науки*. 2011. Вип. 60. С. 266–269.
5. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
6. Словник української мови : в 11 т. / І. К. Білодід, А. А. Бурячок та ін. ; за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1977. Т. 8. С. 493.
7. Тимкова В. Культура наукової української мови в професійному становленні фахівця. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Філологія (мовознавство)* : збірник наукових праць / гол. ред. Є. Б. Барань. Вінниця : ТОВ «Фірма Планер», 2020. Вип. 30. С. 41–53.

REFERENCES

1. Klak O. (2020). Etapy u formy roboty nad naukovym tekstem u protsesi formuvannia naukovoï movnokomunikatyvnoï kompetentsii. [Stages and forms of work on a scientific text in the process of developing scientific linguistic and communicative competence] Aktualni problemy navchannia inozemnykh mov dlia spetsialnykh tsilei: zbirnyk naukovykh statei. - Actual problems of teaching foreign languages for special purposes: a collection of scientific articles. Lviv: LvDUVS, 73-80. [in Ukrainian].
2. Mozharova T. M. (2010). Kultura naukovoho movlennia. [Culture of scientific speech] Visnyk KDU imeni Mykhaila Ostrohradskoho. Humanitarni nauky. - Bulletin of Mykhailo Ostrohradskyi Kyiv State University. Humanities, 5(64), 169–174. [in Ukrainian].
3. Bibik N. (Ed.) (2017). Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia. [New Ukrainian school: a teacher's guide]. Kyiv: Pleiades Publishing House LLC. 206 s. [in Ukrainian].
4. Onyshchenko I. V. (2011). Aktualni problemy formuvannia kultury naukovoho pysemnoho movlennia maibutnykh uchyteliv pochatkovoï shkoly. [Actual problems of forming the culture of scientific written language of future primary school teachers] Pedagogichni nauky. - Pedagogical sciences, 60. 266-269. [in Ukrainian].

5. Semenoh O. M. (2010). *Kultura naukovoï ukrainskoï movy: navch. posib.* [The culture of the scientific Ukrainian language: a textbook]. Kyiv: VTs "Akademiia". 216 s. [in Ukrainian].
6. Bilodid I. K., Buryachok A. A., & others. (1977). *Slovyk ukrainskoï movy: v 11 t.* [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 vols.] (Vol. 8, pp. 493). Kyiv: Naukova dumka. [in Ukrainian].
7. Tymkova V. (2020) *Kultura naukovoï ukrainskoï movy v profesiinomu stanovlenni fakhivtsia.* [The culture of the scientific Ukrainian language in the professional development of a specialist] *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriiia : Filolohiia (movoznavstvo): zbirnyk naukovykh prats / hol. red. Ye. B. Baran.* - Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University. Series: Philology (linguistics): a collection of scientific papers / edited by Ye. B. Baran, 30. 41-53. [in Ukrainian].